

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
Предговор към второто издание	3
Първа глава	
Историческият материализъм като наука	5
1. Предмет на историческия материализъм	5
2. Създаването на историческия материализъм — най-великата революция в науката	7
3. Законите на развитието на обществото, техният обективен характер	17
4. Историческа закономерност и съзнателна дейност на хората. Свобода и необходимост	30
5. Партийност на историческия материализъм и неговият творчески характер	35
6 Крахът на буржоазната социология	43
<i>Кратки изводи</i>	53
Втора глава	
Условия на материалния живот на обществото	54
1. Географска среда	54
2. Нарастване на народонаселението	64
3. Начинът на производство е определяща сила на общественото развитие	69
<i>Кратки изводи</i>	82
Трета глава	
Развитие на производителните сили и производствените отношения	84
1. Законът за определящата роля на начина на производство в развитието на обществото	84
2. Законът за задължителното съответствие на производствените отношения на характера на производителните сили	87
3. Диалектика на развитието на производителните сили и на производствените отношения в докапиталистическите общественно-икономически формации	94
4 Диалектика на развитието на производителните сили и на производствените отношения в капиталистическото общество	104

5. Производителни сили и производствени отношения в социалистическото общество	113
6. Движещи сили на развитието на производството	119
7. Закономерности на прехода от стария начин на производство към нов	133
<i>Кратки изводи</i>	140

Четвърта глава

База и надстройка на обществото	141
1. Значение на проблемата	141
2. Определение на базата и надстройката; законите на тяхното развитие и смяна	144
3. Взаимодействие между базата и надстройката. Активната роля на надстройката	151
4. Бят и семейство, тяхното отношение към базата и надстройката	157
5. Културата и нейното отношение към базата и надстройката	161
6. Езикът като явление на обществения живот	166
<i>Кратки изводи</i>	171

Пета глава

Класи и класова борба	173
1. Причини за разделението на обществото на класи. Определение на класите	173
2. Борбата на класите — движеща сила на историята на антагонистичните общества	183
3. Историческата роля на пролетариата. Пролетариатът като вожд и ръководител на трудещите се и експлоатираниите	187
4. Основни форми на класовата борба на пролетариата	191
5. Класи и партии	197
6. Изостряне на класовата борба в страните на капитализма в съвременния етап	205
7. Диктатурата на пролетариата като продължение на класовата борба в нови форми. Класите и класовата борба в преходния период от капитализма към социализма	213
8. Победата на социализма в СССР и изменението на класовата структура на съветското общество	224
<i>Кратки изводи</i>	231

Шеста глава

Държавно право	232
1. Държавата и правото като политическа и юридическа надстройка над икономическата база	232

2. Произход на държавата и правото	239
3. Функции на държавата	243
4. Типове и форми на държавата	247
5. Диктатурата на пролетарната — държава от нов тип	261
6. Държавни форми на диктатурата на пролетарната .	270
7. Комунистическата партия — направляваща сила в системата на диктатурата на пролетарната	278
8. Фази на развитие и функции на социалистическата държава	282
9. Всестранното засилване на социалистическата държава като оръдие за изграждане на новото общество и за защитата му от капиталистическото обкръжение	296
<i>Кратки изводи</i>	300

Седма глава

Марксистко-ленинската теория на революцията	302
1. Същност и причини на социалната революция	302
2. Исторически типове революция	307
3. Лениновата теория за прерастване на буржоазнодемократическата революция в социалистическа	315
4. Пролетарската социалистическа революция	325
5. Учението на ленинизма за победата на социализма първоначално в една страна и за пътищата на победата на социализма във всички страни	331
<i>Кратки изводи</i>	344

Осма глава

Марксистко-ленинската теория за нациите и националноосвободителните движения	346
1. Марксистката теория за нациите	346
2. Националните движения и национално-колониалният въпрос	356
3. Историческото значение на опита на СССР в решаването на националния въпрос	366
4. Разделянето на света на две системи и националноосвободителните движения	376
<i>Кратки изводи</i>	383

Девета глава

Ролята на народните маси и на личността в историята	385
1. Идеалистическото разбиране за ролята на личността и на народните маси в историята и неговата несъстоятелност	385
2. Народът — творец на историята	395
3. Ролята на личността в историята	407

4. Ролята на вождовете на работническата класа	414
<i>Кратки изводи</i>	426

Десета глава

Обществено съзнание и неговите форми	428
1. Общественото съзнание — отражение на условията на материалния живот на обществото	428
2. Класовият характер на идеологията в класовото общество	441
3. Обратното въздействие на общественото съзнание върху общественото битие	450
4. Ролята на марксистката теория, на социалистическото съзнание в развитието на съветското общество	458
5. Комунистическото възпитание на масите	467
6. Основни черти на социалистическото съзнание. Духовният облик на съветския човек	472
7. Различните форми на общественото съзнание	478
а) политическата и правната идеология	478
б) нравственост	490
в) религия	507
г) наука	523
д) философия	537
е) изкуство	545
<i>Кратки изводи</i>	560

Единадесета глава

Движещите сили на развитието на социалистическото общество	561
1. Социалистическият начин на производство — определяща сила на развитието на социалистическото общество	563
2. Морално-политическото единство, дружбата на народите на СССР и съветският патриотизъм като движещи сили на развитието на съветското общество	568
3. Критиката и самокритиката като движеща сила на развитието на социалистическото общество	580
4. Комунистическата партия — ръководеща и направляваща сила на социалистическото общество	585
<i>Кратки изводи</i>	603

Дванадесета глава

Закономерности на прехода от социализма към комунизма	605
1. Двете фази на комунистическото общество	605
2. Постепенният преход от социализма към комунизма	612
3. Социалистическата държава — главно оръдие за изграждането на комунизма	628
<i>Кратки изводи</i>	635

Редактори: *Неделчо Манев*
Георги Георгиев

Худ. редактори: Борис Ангелушев, Милка Пейкова
Техн. редактор: Стефан Христов
Коректор: Елисавета Алексиева
Корница: Борис Ангелушев

Дадена за печат на 25. XII 1954 г.

Тираж: 60,000

Формат: 1/32 84/100

Печ. коли 40. Авт. коли 62·32. Издат. коли 30·92

Държавен полиграфически комбинат „Д. Благоев“
София № 1915 1955

ЗАБЕЛЯЗАНИ ГРЕШКИ

Стр.	Ред	Напечатано	Да се чете	Допуснати от
97	19 отгоре	икономическото	икономическото	печатницата
98	6 „	скотовъдството	скотовъдство	„
99	16 отдолу	с	с	„
103	18 отгоре	простанство	пространство	„
112	9 „	строичен	строфичен	„
125	8 отдолу	взаимооношения	взаимоотношения	„
133	8 отгоре	съответстващите	съответстващите	„
145	20 отдолу	юричидески	юридически	„
166	16 отгоре	началнообразование	начално образование	„
192	9 „	прост	просто	„
211	9 отдолу	ковунистическа	комунистическа	„
218	3 „	експрочриация	експроприация	„
230	5 отгоре	леквидиране	ликвидиране	„
235	15 „	също	също за	„
269	6 „	пораид	поради	„
352	8 „	Калерги	Калерги	„
456	в забележката	Бълг.	Бълг. изд.	„
569	6 „	разтърсват	разтърсва	„

Исторически материализъм